

De staatssecretaris toonde daadkracht maar zijn plan sneuvelt waarschijnlijk in de rechtbank. En de wolf zwerft verder.

Posted on 28 november 2026 by Oswin Schneeweisz

Staatssecretaris Erkens wil afschot gemakkelijker maken en provincies krijgen de ruimte om zogenoemde nulstandgebieden aan te wijzen: gebieden waar de wolf niet welkom is en waar het dier dus mag worden verjaagd of geschoten. Het klinkt daadkrachtig. Eindelijk iemand die de regie pakt, zullen veel mensen denken. Maar wie een beetje verstand heeft van natuurbeheer, weet dat de werkelijkheid zich doorgaans weinig aantrekt van Haagse beleidsvoornemens en bestuurlijke ambities.

Nulstandgebieden

Nederland experimenteert al jarenlang met nulstandgebieden voor wilde zwijnen. Oorspronkelijk mochten die dieren alleen op de Veluwe en in de Meinweg voorkomen. Inmiddels duiken ze op in gebieden waar ze volgens het beleid niet

thuishoren. Sterker nog, de provincie Noord-Brabant besloot onlangs, min of meer ten einde raad, de zwijnen maar meer ruimte te geven.

Eind 2025 concludeerde de Faunabeheereenheid dat het bestaande beleid door de groeiende populatie en de verspreiding van wilde zwijnen niet langer houdbaar was. In een advies aan het provinciebestuur pleitte zij ervoor het wilde zwijn te erkennen als een inheemse soort die bij lage dichtheden een positieve bijdrage kan leveren aan biodiversiteit en ecosystemen. Oftewel: als het niet gaat zoals het moet, moet het maar zoals het gaat. Het nulstandgebied werd gedoogzone.

En wat denken we dat er met de wolf gaat gebeuren? Een dier dat aanzienlijk grotere afstanden aflegt dan een wild zwijn, dat zich moeiteloos door onze versnipperde landschappen beweegt en dat zich bovendien niet laat tegenhouden door bordjes met de tekst nulstandgebied. Erkens en de beleidsmakers om hem heen weten dat natuurlijk best. Maar ja, als het volk begint te morren, moet de politiek iets doen. En iets doen klinkt nu eenmaal beter dan erkennen dat je het niet onder controle hebt.

Verbaal armpje drukken

De voor- en tegenstanders van de wolf hebben zich inmiddels diep ingegraven in hun schuttersputjes. Af en toe mogen ze aan een talkshowtafel 'het nieuws komen duiden'. Van duiding is doorgaans echter weinig sprake. Het is vooral verbaal armpje drukken, met telkens dezelfde argumenten, dezelfde verontwaardiging en dezelfde gezichten.

Neem het recente optreden bij Pauw & De Wit, waar dierenpartijcoryfee en Eerste Kamerlid Niko Koffeman het mocht opnemen tegen BBB'er Henk Vermeer. Wat deed Koffeman daar eigenlijk? Koffeman zit tegenwoordig in de Eerste Kamer. Hij wordt geacht wetgeving te controleren, niet om bij ieder wolvendossier publiekelijk zijn zo vaak bereden activistische stokpaardjes van stal te halen.

Kaartenbakjournalistiek

Het is kaartenbakjournalistiek: haal een koppel bekende 'duiders' uit de kast, zet ze tegenover elkaar en wacht tot ze elkaar in de haren vliegen. Nuance is niet goed voor kijkcijfers, verontwaardiging wel. Koffeman kreeg alle ruimte om boeren weg te

zetten als mensen die het helemaal niet erg vinden wanneer hun schapen worden doodgebeten, omdat ze daar zogenaamd lekker veel subsidie voor ontvangen.

Zou iemand bij de redactie zich weleens afvragen wat de kijker met dit soort activistische borrelpraat moet? Waarom zat daar niet een deskundige die het debat werkelijk verder had kunnen helpen? Een ecoloog als Erwin van Maanen bijvoorbeeld, die in staat is om de discussie voorbij de gebruikelijke kampen te tillen en de ingewikkelde werkelijkheid van ecologie, populatiedynamiek en mens-dierconflicten uit te leggen. Dat zou misschien minder spektakel opleveren, maar wel meer inzicht. En is dat niet de opdracht van de publieke omroep?

Groene lobby

Ook het onderzoek van de Italiaanse wolvendeskundige Marco Apollonio, waarop Erkens zijn beleid nu baseert, werd voorspelbaar onder vuur genomen. Koffeman deed het af als een tendentieus flutonderzoek, als contrast met dat eerdere wetenschappelijk onderzoek van de Universiteit Wageningen. Maar hoe onafhankelijk was dat?

De vorige staatssecretaris Rummenie gaf Apollonio juist opdracht voor nieuw onderzoek, omdat hij twijfels had over de onafhankelijkheid en betrouwbaarheid van het eerdere WUR-onderzoek. Dat werd gezien als sterk beïnvloed door de 'linkse'groene lobby. Niet helemaal onbegrijpelijk als je Wageningse wetenschappers en Glenn Lelieveld van de Zoogdiervereniging in die tijd over de wolf hoorde praten. Het leek wel alsof ze het over een soort veredelde huiskat hadden, niet over een gevaarlijk roofdier. Zij vonden een grotere wolvenpopulatie in Nederland wenselijk omdat de staat van instandhouding in Nederland, volgens hen, nog lang niet voldoende was.

Centraal-Europese populatie

Apollonio concludeert echter dat de wolvenpopulatie genetisch gezond is en dat Nederland wel degelijk voldoet aan de minimale criteria voor een gunstige staat van instandhouding. Daarbij kijkt hij naar de Centraal-Europese populatie, waar ook de Duitse wolven deel van uitmaken. Dat is vanuit ecologisch perspectief zeker juist en verdedigbaar: wolven kennen immers geen landsgrenzen en een populatie houdt niet op bij de IJsbaan van Winterswijk.

Maar daarmee is de juridische discussie nog niet beslecht. De vraag is namelijk of die redenering bij de rechter wel stand zal houden. Ook Apollonio's conclusie dat het maximale aantal roedels in Nederland inmiddels is bereikt, wanneer ook maatschappelijke en economische factoren worden meegewogen, kan juridisch problematisch zijn. Bij de beoordeling van de gunstige staat van instandhouding mogen volgens Europese regels namelijk geen maatschappelijke en economische bezwaren worden meegeteld. Alleen ecologische criteria zijn leidend.

Bio-logisch

Daar wringt de schoen. Wat biologisch misschien logisch en bestuurlijk noodzakelijk lijkt, is juridisch niet automatisch toegestaan. De wolf heeft inmiddels een leger juristen achter zich, die allemaal geld verdienen aan zijn bestaan. Hij is een verdienmodel geworden. Iedere maatregel wordt gewogen, iedere vergunning aangevochten en iedere juridische onvolkomenheid uitgebuit. En wie zijn dossier niet op orde heeft, kan opnieuw naar de tekentafel. Dat maakt de plannen van Erkens erg kwetsbaar.

Dat is namelijk precies hoe verantwoordelijk beheer op reeën, herten of zwijnen in Nederland al jaren wordt gefrustreerd door actiegroepen bij de rechtbank, niet in de laatste plaats door Koffeman zelf. De provincies zijn nu aan zet en zij reageren, ondanks alle bedenkingen, voorzichtig positief. De Gelderse gedeputeerde Harold Zoet zei opgelucht en blij te zijn. Begrijpelijk, want wie dagelijks met de gevolgen van wolvenaanvallen wordt geconfronteerd, wil niet nog jarenlang horen dat er onderzoek wordt gedaan.

Feestje

Ik wil het feestje niet bederven, maar een beleidsvoornemen is geen uitvoerbaar beheerplan en een politieke belofte is nog lang geen juridische vergunning. Misschien moeten we eens ophouden met doen alsof er een eenvoudige oplossing bestaat. De wolf laat zich niet wegstemmen en ook niet met een provinciale streep op de kaart tegenhouden. Wie hem wil beheren, zal moeten accepteren dat beheer ingewikkeld is, dat grenzen poreus zijn en dat beleid gebaseerd moet zijn op feiten, niet op wensdenken.

Ik vrees dat we straks weer gewoon terug bij af zijn. De staatssecretaris toonde

daadkracht, de gedeputeerden konden (even) opgelucht ademhalen en de talkshowtafels waren weer goed gevuld. Vervolgens gaan de activisten en juristen aan het werk en sneuvelen alle goede bedoelingen in de rechtbank. En de wolf? Die zwerft gewoon verder. Dwars door onze nulstandgebieden en onze politieke ambities heen.

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, ***156 keer per jaar****, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u (weer) mee? Hartelijk dank!*